

ESTILS | 05/05/2022

Adeu a un mite: comprar el menjar en una cooperativa no surt més car que al supermercat

Creix aquest model de consum ecològic i de proximitat, però ho fa amb opcions més grans, com els supermercats cooperatius

Sònia Sánchez

🕒 5 min

3 🗨️ 📌 🔄

Recollint un cistell de productes directament del pagès. GETTY

[Leer en castellano](#)

BARCELONA Qui compra els aliments en una cooperativa de consum no ho fa per una qüestió de preu, però ben bé podria fer-ho. Un nou estudi presentat aquest dijous trenca el mite que comprar en cooperativa surti molt més car. De fet, la despesa setmanal acaba sent la mateixa (33,61 euros) i al cap de l'any un usuari de cooperativa gasta 1.752,54 euros en aliments mentre que el consumidor habitual de supermercats normals es gasta 1.752,10 euros. Són els resultats d'un

informe elaborat per la cooperativa El Pa Sencer en base a entrevistes amb famílies de cinc cooperatives diferents d'arreu de Catalunya. "Si mires el preu per unitat de producte en un lloc i l'altre sí que pagues més pel de cooperativa perquè la qualitat és molt millor i perquè es paga un preu just al productor, però potser passa que comprem menys i al final gastem igual, perquè no compres deu paquets de frankfurts i et gastes aquests diners en un bon bistec de vedella, per exemple", explica la Laia Vidal, que porta molts anys en el món de les cooperatives.

Vidal va ajudar a fundar una cooperativa a Barcelona ja cap al 2005, però fa cinc anys se'n va anar a viure a Llinars del Vallès, i des de llavors forma part de la cooperativa La Fresca de Cardedeu. Quan hi va entrar el 2017 eren unes 43 famílies, diu, i ara són ja 140. Està clar que és un model de consum a l'alça, malgrat els daltabaixos que ha patit des del gran *boom* d'inicis del segle XXI. Molta gent que, com la Laia, va impulsar les primeres cooperatives a Catalunya en aquell moment va generar una petita "crisi generacional" una dècada més tard: moltes ho van deixar perquè sovint ja no tenien tant de temps com abans per dedicar-li a la cooperativa. En molts casos hi va entrar gent nova, però també "es va obrir tot un debat sobre el model", explica.

"Un debat entre els que volien seguir sent cooperatives petites d'autoabastiment com al principi, un model que no pot créixer gaire perquè si no no és gestionable i que generava moltes llistes d'espera per entrar, i els que han volgut anar a un model més de supermercat cooperatiu per poder sumar més famílies", relata. Aquests "supermercats cooperatius" són precisament els que estan creixent més ara mateix, com una forma de donar sortida a la gran demanda que té aquest tipus de consum fet amb consciència: productes de proximitat i de temporada, de qualitat i molt sovint ecològics, i amb una relació directa amb els pagesos i ramaders que t'abasteixen.

De fet, segons l'estudi esmentat, *Mapatge sobre el preu i el valor dels aliments a Catalunya*, si a la cistella de la compra convencional hi sumem "els costos invisibles" dels supermercats comuns, aquells que paguem tots amb els nostres impostos, fins i tot surt més barata l'opció de cooperativa. Es refereixen a les subvencions de la Política Agrària Comuna (PAC) europea però també als "costos ambientals, la contaminació d'aqüífers o els costos de salut", que en total eleven el cost anual de la cistella comuna a 2.189,1 euros. "Ens pensem que al supermercat normal el menjar és més econòmic però el que ens trobem és que hi ha un preu amagat, les externalitats, que al final també estem pagant", diu un dels autors de l'informe i part de la revista de *Sobirania Alimentaria*, Gustavo Duch.

La crisi de preus actual, a més, reforça aquest encariment de l'opció convencional. "Els preus dels aliments puguen no només per la guerra a Ucraïna, sinó també per l'encariment del petroli que es fa servir per als fertilitzants" que les opcions més ecològiques de les cooperatives sovint no fan servir, explica Duch. "Aquest estudi interpela les administracions, perquè no pot ser que en un moment de crisi climàtica (l'agricultura -intensiva i industrialitzada- genera un quart de les emissions mundials) i a més de crisi alimentària ja no queden arguments per seguir apostant per l'agricultura convencional, perquè veiem que l'opció de proximitat i de qualitat no és més cara, i alhora resulta ser més resilient a les crisis com aquesta del petroli", afegeix.

De fet, Vidal assegura que durant la pandèmia de covid, per exemple, a la seva cooperativa "li va anar molt bé" perquè no depenien del comerç internacional aturat, i encara van sumar nous proveïdors que s'havien quedat sense els seus clients habituals que eren restaurants i escoles de la zona.

Una compra conscient i "per militància"

"La compra en cooperativa et surt més econòmica que en un supermercat ecològic, ja sigui gran o de barri, però al supermercat ordinari sí que els preus de la fruita i la verdura són més barats", diu la Laia Comas, que va ajudar a fundar el 2003 la cooperativa L'Aixada al barri de Gràcia de Barcelona, amb un conjunt de 40 famílies. Tot i així, assegura que no la sorprèn el resultat de l'estudi, perquè amb la cooperativa "et saltes els intermediaris, però es paga un preu més just al proveïdor". A més, un factor que iguala el preu de les dues cistelles anuals és que qui compra al súper acaba emportant-se més coses de les que necessita, mentre que a la cooperativa, ja sigui amb cistella oberta o tancada (la que decideix l'agricultor), la compra és més racional i "conscient", explica Duch.

D'aquelles 40 famílies fundadores de l'Aixada en queden una quinzena, entre elles la de Comas, però la cooperativa continua tenint una quarantena de membres. És de les que han decidit mantenir-se petites i autogestionades i per això han fixat el límit de 40. Ara, de fet, al barri de Gràcia ja hi ha una desena de cooperatives de consum, de la seixantena que hi ha a tot Barcelona. A Catalunya n'hi ha 86 de federades, però la xifra real és molt més alta.

En cooperatives petites sovint els membres poden anar fins i tot a ajudar el pagès a collir patates. Això ja no és així amb els supermercats cooperatius que estan en auge. No són supermercats normals, és clar: només hi poden comprar els socis de la cooperativa, però intenten proveir de més coses, no només fruita i verdura, sempre seguint els criteris mediambientals i socials que hagi acordat la cooperativa. El major nombre de socis permet fins i tot tenir alguna persona contractada que fa la feina que, en models més petits, feien els cooperativistes. "En la cooperativa petita em tocava un cop al mes anar a fer les cistelles amb la comanda de totes les famílies, ara només et toca un cop a l'any", explica Vidal.

Deuèu renovar la que estem menja cooperativa de tota manera i tantament

Però en general, eis que opten per cooperativa destaquen justament que el preu no és el factor determinant per a ells. "Jo ho visc com una forma de militància política", diu el Davide Nuzzolo, italià afincat a Cardedeu que també forma part de la cooperativa La Fresca. Una militància per una agricultura que no genera canvi climàtic, per exemple, però no només això. "M'agrada que la fruita sigui bruta, la sensació que ve de la terra", explica, potser perquè la seva família a Itàlia era pagesa. I destaca també aquesta opció de consum "com una forma de fer xarxa, de tenir un espai de lleure i de connexió amb la gent del territori", diu: "I això no té preu".